

Ikt. sz: I-8-31/2017

Budapest

Pestszentlőrinc –Pestszentimre Önkormányzat

Pestszentlőrinci Aprók Falva Óvoda

**CSEMETEKERT ÓVODAI PEDAGÓGIAI
PROGRAM**

OM 034652

2013

**Felülvizsgálva: 2017. január 18.
2018. augusztus 28.**

ELŐSZÓ

Nevelőtestületem tagjaival 33 éve dolgozom együtt. Pedagógiai munkájukra az igényesség, a gyermekszereket, a gyermekközpontú szemlélet jellemző.

Helyi programunk készítésekor ezek jellemezték alkotómunkánkat.

Nevelőmunkánk alapelvei:

- *humánus, demokratizmus,*
- *az óvodáskorú gyermek tisztelete,*
- *tartalmas együttműködés a családdal,*
- *a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekvés, az egyéni fejlődési ütem, és a sajátos nevelési igény figyelembevétele,*
- *szülőföldünk szeretete, hagyományaink ápolása.*

Nevelőtestületünk célul tűzte maga elé, hogy az életkori és egyéni sajátosságok az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével a fejlesztőpedagógia elméleti és gyakorlati tapasztalatainak felhasználásával biztosítja óvodásainak harmonikus fejlődését, fejlesztését, a mással nem helyettesíthető játékon keresztül.

***„A művészetnek is legfőbb tökélye,
ha úgy elbű, hogy észre nem veszik.”***

Óvodánk nyugalmas, biztonságot sugárzó környezet, ahol minden gyermek szeretetre, megértésre, segítségre talál a felnőttekben.

Minkolényi Ilona

Tartalom

I. Gyermekkép – Óvodakép

II. Óvodánk jellemzői

- a) Környezeti jellemzők
- b) Nevelési jellemzők
- c) Személyi feltételek
- d) Tárgyi feltételek

III. Óvodánk nevelési célja és feladata

IV. Nevelésünk alapvető keretei

- a) Az egészséges életmód alakítása óvodánkban
- b) A család és az óvoda együttműködése
- c) Az érzelmi az **erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés**
- d) A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése
- e) Gyermekvédelem
- f) Az értelmi nevelés fejlesztése óvodánkban – a tanulás

V. Az óvodai élet tevékenységformái

- a) A játék
- b) Mozgás
- c) A külső világ tevékeny megismerése
- d) Mese – vers
- e) Rajzolás, mintázás, kézimunka
- f) Ének – zene, énekes játékok
- g) Munka jellegű tevékenységek
- h) Speciális szolgáltatásaink

VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

VII. Egészségfejlesztési Programterv

VIII. Innovatív program

IX. Legitimációs záradék

Az óvoda hivatalos elnevezése:

Pestszentlőrinci Aprók Falva Óvoda

Alapító okirat száma: 15/1996. (I.18.) sz., a 188/1996. (II.29.) sz., a 430/1997. (IV.24.) sz., a 431/1997 (IV.24.) sz., a 1487/1997. (XII.18.) sz., a 1385/1999.(XII.16.) sz., a 154/2001.(II.08.) sz., és a 1094/2003.(XII.18.) sz. a 288/2005.(IV.28.) sz. a 506/2006. (III. 30.) sz. a 370/2007.(IV. 25.) sz. a 1156/2007.(XII. 20.) sz. és a 670/2008.(IX.4.) sz. 315/2009.(IV. 23.) sz. és a 506./2009.(V. 21.) sz. és a 741/2009.(VI. 18.) sz. és a 1068/2009.(IX. 17.)sz. és a 1511/2010.(XII.16)sz. és a 470/2011. (V.26) sz. és a 771/2011.(XI.10.)sz. és a 652/2012.(XII.13.) az 563/1994. (IV. 28.) számú határozataival módosított 22/30751 – 1/2015 határozata, valamint:

Módosító okiratának száma: 22/2381 – 2/2016 határozata

Az óvoda pontos címe, telefonszáma: 1185. Budapest, Barcika tér 8.

292 - 31 - 20

297 - 50 - 70 fax

E – mail cím: ovoda@aprokfalva18.hu

Az óvoda fenntartójának és felügyeleti szervének neve, címe:

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc - Pestszentimre Önkormányzat

Képviselő – testülete

1184 Budapest, Üllői út 400.

Telefon: 296 - 13 - 00

I. Gyermek kép - Óvodakép

Gyermekeképünk:

Nevelőközösségünk vallja, hogy a gyermek mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Fejlődő személyiség. Változásait: genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Óvodánkban a nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

Kiemelt figyelemmel kísérjük, segítjük a sajátos nevelési igényű gyermekek közösségbe való beilleszkedését, családi nevelését az enyhén látássérült, enyhén értelmi fogyatékos, és az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek integrálását.

Óvodánk nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodaképünk:

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

A családi nevelés kiegészítőjeként, az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Eredményként a gyermekekben megteremtődnek a következő

életszakaszba - a kisiskoláskorba - való átlépés belső pszichikus feltételei.

Nevelésünk célja, hogy elősegítsük az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, és az eltérő fejlődési ütem, az eltérő fejleszthetőség figyelembevételével a fejlesztőpedagógia elméleti és gyakorlati tapasztalatainak felhasználásával.

Óvodánkban a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, bizalom és megbecsülés övezi.

Fontos feladatunknak tartjuk a gyermeki szükségletek kielégítését; az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtését; a testi, a szociális és az értelmi képességek alakítását; sokszínű közösségben végezhető tevékenység és a mással nem helyettesíthető játék lehetőségének biztosítását; műveltségtartalmak, emberi értékek közvetítését.

A nevelésünkben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak, lehetővé téve az egyéni készségek, és képességek kibontakoztatását is.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében óvodánk külhoni magyar óvodákkal - lehetőség szerint - kapcsolatépítésre, és szakmai kapcsolat fenntartására törekszik.

II. Óvodánk jellemzői

a) Környezeti jellemzők

Óvodánk a forgalomtól távol eső, családi házakkal körülvett „Csemetekert”. Önkormányzati fenntartású, részben önállóan gazdálkodó létesítmény.

Az intézmény dolgozói olyan sokoldalúan és magasan képzett, munkájukat hitvallásként végző pedagógusok, dajkák és technikai dolgozók, akik

összehangolt munkával modellt nyújtva, készek a pedagógiai megújulásra, a partnerek igényeit figyelembe vevő minőségi nevelésre.

Az óvodánkba járó gyermek szociokulturális háttere igen változatos képet mutat. A sajátos arculatunkat meghatározó tevékenységformák környezetünkből adódóan, kiindulópontnak tekintik az emberi értékek átszármaztatását a gyermekek legfőbb tevékenységén, a játékon keresztül.

b) Nevelési jellemzők

Kiemelt szerepet kap az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, az eltérő ütemű fejleszthetőség, a gyermekek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságoknak megfelelő, ahhoz messzemenően illeszkedő, eszközökkel, módszerekkel történő támasznyújtás, amely az éppen fejlődő szomatikus és pszichés funkciók, kibontakozásához biztosít szociális és tárgyi környezetet.

c) Személyi feltételek

Testületünk stabil, hosszú ideje együtt dolgozó nevelőközösség. Sajátos arculatunkat évek óta az egészséges, teljes személyiségfejlesztés, a hagyományok ápolása, megszilárdítása jellemzi. Kapcsolatainkat mikro-és makro környezetünkben, folyamatosan ápoljuk. Életünkre a családi kiegyensúlyozott légkör jellemző. Valamennyi munkatársunk az eredményes kompetencia kibontakoztatás érdekében törekszik egymás szakmai kiegészítésére, a közelítő szemléletformálásra, a nyitottságra, a tiszteletre, megbecsülésre.

Sajátos nevelési igényű gyermekeink (enyhén látássérült, enyhén értelmi fogyatékos) speciális fejlesztését utazó gyógypedagógussal együttműködve valósítjuk meg.

Programunkhoz kapcsolódó szakvizsgát adó képzéseken, tanfolyamokon bővítettük tudásunkat:

✓ **neveléstudományi bölcsész – mester**

1 fő

✓ óvodai differenciáló fejlesztőpedagógia szakvizsga	1 fő
✓ mentálhigiénés szakvizsga	1 fő
✓ 120 órás fejlesztőpedagógia tanfolyam	4 fő
✓ 120 órás gyógypedagógiai mentorpedagógus	1 fő
✓ 120 órás gyógypedagógiai pszicho diagnosztika	1 fő
✓ 120 órás alapozó terápia – módszer a gyermeki idegrendszer mozgásos-érzékszervi fejlesztésére	1 fő
✓ 60 órás fejlesztőpedagógia szakmódszertan	1 fő
✓ 60 órás tehetséggondozó rendszerek működtetésének szakmódszertana	1 fő
✓ minőségfejlesztési ismeretek, egyéb tanfolyamok, konferenciák.	

Az egységes nevelési koncepció kialakítása érdekében célul tűzött feladatunk, hogy minden óvónőnek legyen fejlesztőpedagógiai ismerete. Nevelőközösségünk fogékony a megújulásra, melynek igénye interiorizálódott.

d) Tárgyi feltételek

Az óvodát 1947-ben létesítették. Ekkor három csoporttal működött, majd 1973-ban bővítették, öt csoportosra. 2001 szeptemberétől egy csoport megszüntetésével tornaszobát alakíthattunk ki.

Feladataink ellátásához 2.177 m² alapterületű ingatlan áll rendelkezésre. Ebből a beépített terület 573 m², az udvar 1.604 m².

Férőhelyek száma: 108 fő.

Csoporttermek száma: 4

Öltözők száma: 5

Nevelői szoba: 1

Felnőtt öltöző: 1

Az épülethez árnyas kert tartozik, ami füves és betonos részre tagolódik. Környezeti fekvése, tárgyi felszereltsége lehetőséget nyújt arra, hogy állandó és alkalmoszerű tevékenységek valósuljanak meg.

Az udvar kialakításánál fő szempontunk volt, hogy a gyermekek nevelésében fontos szerepe legyen a mozgás szeretetére építő életvitelnek, az egészséges életmód megalapozásnak, a szükséges és elégséges szabályok megtanításának. Az udvar tagoltsága, az eszközök kiválasztása, mérete a gyermekek életkorához, összetételéhez, fejlettségi szintjéhez igazodik. Törekszünk a folyamatos megújulásra. A kiscsoportosok játszóudvar része folyékony gumiburkolattal óvja kicsinyeinket a balesetektől, játékosan tanítva őket a KRESSZ alapvető szabályaira.

Alapvető tárgyi felszereltségünk megfelelő nevelő-oktató munkánkhoz.

Fejlesztő játékaink gyűjteményének szinten tartásához szükséges új, és az amortizálódott eszközök cseréje.

A rendelkezésünkre álló külső és belső eszközállomány modernizálását, bővítését, szeretnénk tovább folytatni kitűzött céljaink minőségileg hatékonyabb megvalósítása érdekében.

Az enyhén látássérült gyermekeinknek gyógypedagógusi javaslatra a szükséges eszközöket biztosítjuk. (kapaszzkodók)

Az enyhén értelmi fogyatékos és egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek ellátásához külön eszközök beszerzésére nincs szükség.

III. Óvodánk nevelési célja és feladata

Célunk: *Érzelmi biztonságot nyújtó környezetben a gyermeki személyiség kibontakoztatása az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem, figyelembevételével,*

- speciális mozgásfejlesztő és játékeszközökkel,
- a fejlesztőpedagógia elméleti és gyakorlati tapasztalatainak felhasználásával,
- a differenciálás elvének alkalmazásával,
- építünk a gyermekek előzetes tudására, motiváltságára, életkori sajátosságaira, a nevelési környezet lehetőségeire, korlátaira,

- enyhén látássérült és enyhén értelmi fogyatékos gyermekek integrált nevelése,
- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődése az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segítségével.
- tehetségsírák felfedezése, kibontakoztatásuk, gondozásuk.

Általános feladataink:

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban feladatunk az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása,
- sajátos nevelési igényű gyermekeinknek a kortársakkal történő együttnevelése,
- intervenció- a segítségnyújtás a családi nevelés kiegészítése.

Nevelésünk alapvető feladatai:

- építünk a hazai tradicionális nevelési értékekre, ötvözve azokat a korszerű fejlődés – nevelés lélektani, neurológiai, gyógypedagógiai eredményekkel,
- biztonságos, egészséges, esztétikus környezet feltételeinek megteremtése,
- a gyermekek eltérő fejlődésének figyelembevételével a megfelelő életritmus biztosításával, a testi, lelki, intellektuális szükségletek kielégítése,
- család- óvoda értékeinek összehangolása,
- a mással nem helyettesíthető játéktevékenységhez biztosítjuk a feltételeket, ötleteket, eszközöket, az élmények feldolgozásának lehetőségével,

- a gyermekek mozgásigényének kielégítése belső és külső térben megfelelő speciális eszközökkel.
- enyhén látássérült gyermekeinknek segítjük a közösséghez való alkalmazkodást, a beilleszkedést a különböző játéktevékenységekbe, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.
- enyhén értelmi fogyatékos óvodásaink számára biztosítjuk a spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését – melyek segítik a gyermekeket élmények, tapasztalatok, és minták megéléséhez a kortárs csoportokban.
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeink esetében különösen figyelünk óvodánk együttműködő szerepére az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekre.

Pedagógusaink alapvető feladatai:

- a gyermekek személyiségfejlődésének, tehetségkibontakoztatásának elősegítése,
- a tehetségek felismerése, tehetséggondozás,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása,
- egymás iránti tiszteletre nevelés,
- környezettudatos és egészséges életmódra nevelés,
- hazaszeretetre nevelés,
- a gyermek erkölcsi fejlődésének, közösségi együttműködésének előmozdítása,
- a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése, megóvása,
- félévente a szülők tájékoztatása a gyermek magatartásáról, teljesítményéről, fejlődéséről,

- az ismeretek tárgyilagos, élményeken alapuló, sokoldalú és változatos módszerekkel történő közvetítése,
- a gyermek, a szülő, a munkatárs emberi méltóságának és jogainak tiszteletben tartása,
- részvétel az óvodai eseményeken, rendezvényeken,
- pedagógiai és adminisztratív feladatok teljesítése,
- továbbképzéseken történő részvétel,
- kötelező minősítés megszerzése,
- hivatali titok megőrzése,
- hivatáshoz méltó magatartás intézményen belül és kívül,
- együttműködés a szülőkkel, munkatársakkal, a társintézményekkel.

IV. Nevelésünk alapvető keretei

a) Az egészséges és környezettudatos életmód alakítása óvodánkban

Az egészséges és környezettudatos életmód alakításában a gondozásnak alapvető szerepe van a gyermekek testi, lelki szükségleteinek kielégítésében, a testi, lelki harmónia megteremtésében. Ezen belül a testápolási, öltözködési, étkezési, önkiszolgálási tevékenységek közben természetes módon fejlődik és fejleszthető a gyermek.

Az önkiszolgálási feladatok végzése alakítja a gyermek énképét, önállóbbá válását a rájuk bízott feladatok sikeres teljesítésével.

Az egészségnevelés terén a prevencióra fektetjük a fő hangsúlyt. (Óvás, betegségmegelőzés, egészségmegőrzés.) Ennek érdekében a gyermekek életkorának megfelelő optimális életritmus kialakítására törekszünk.

Ehhez szükséges:

- a rugalmas napirend, heti rend, - a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek biztosításával,
- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,

- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése,
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különös tekintettel a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása; - a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- az enyhén látássérült gyermekek integrált nevelésében hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük ismerete, a rendszeretet, a higiéné, - különösen a szem és a kéz tisztántartása,
- az enyhén értelmi fogyatékos, az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek integrált nevelésében az együttnevelésre helyezzük a hangsúlyt.

Az általános feladatok alapján meghatározott konkrét teendők:

- az egészséges környezet biztosítása,
- a gyermekek gondozása, (testápolás, öltözködés, táplálkozás), összehangolt sürgetésmentes, kiegyensúlyozott légkörben történjék,
- a gyermekek testi képességeinek fejlesztése a mindennapi edzési lehetőségekkel,

- a pihenés, alvás rendszere,
- az együttnevelés megvalósulásában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Testápolás:

- ✓ a testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint bármikor végezzék el,
- ✓ a tisztálkodási eszközöket használják, majd tisztán, esztétikusan tegyék a helyére,
- ✓ a mosdó rendbetételében szükség szerint segítsenek,
- ✓ enyhén látás sérült gyermekek esetében a higiénia, a szem és a kéz tisztántartása fontos teendő,
- ✓ enyhén értelmi fogyatékos gyermekeknél az együttnevelés kap hangsúlyt.

Mozgásfejlesztés:

- finommotorika fejlődése, szem-kéz koordináció,
- sajátos nevelési igényű gyermekeknél (enyhe látássérülés, enyhe értelmi fogyatékos), az eltérő képességek figyelembe vétele.

Testséma fejlesztés:

- testrészek ismerete (tükör használat), test koordinációja,
- testfogalom,
- az egyéni fejleszthetőség figyelembe vétele.

Percepciófejlesztés:

- a szem fixációs működésének erősítése (tükör használat),
- vizuális memória fejlesztése,
- sztereognosztikus észlelés fejlesztése,
- sérülés specifikum figyelembe vételével, egyéni fejlesztés.

Térpercepció:

- téri irányok,
- a tér mozgásos észlelése a kiszolgáló helyiségek bejárásával,
- sérülés specifikum figyelembe vétele.

Auditív fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése:

- vizuális – tapintásos,
- vizuális – auditív,
- vizuális – kinezetikus,
- auditív – tapintásos,
- a meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.

Verbális fejlesztés:

- tárgyak megnevezése,
- tárgyak, testrészek, névmások, cselekvések, térbeli viszonyok megnevezése,
- beszéd- és nyelvi készségek fejlesztése.

Öltözködés:

- ✓ önálló gombolás, kötés, az öltözködésre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.

Mozgásfejlesztés:

- finommotorika fejlesztése,
- szem - kéz, szem-láb koordináció.

Testséma fejlesztés:

- testrészek ismerete,
- öltözködés közben a testrészek megnevezése,
- személyi zóna alakítása (oldaliség, test elülső, hátulsó része),
- testfogalom alakítása.

Percepciófejlesztés: vizuális fejlesztés

- szemmozgás,
- szem fixációs működése,
- vizuális zártság, egészlegesség,
- alaklátás, formaállandóság fejlesztése,
- térpercepció, téri irányok.

Verbális fejlesztés:

- testrészek, ruhaneműk, cselekvések megnevezése,
- segítségkérés tanítása,
- névmások,
- térbeli viszonyok: irányok, helyzetek, idő, oldaliság,
- osztályozás: formák, színek, méretek megnevezése.

Táplálkozás:

- ✓ négy éves kortól belép a naposi munka, az önkiszolgálás egyes teendői mindvégig megmaradnak,

Mozgásfejlesztés: nagymozgások

- terítéskor a megfelelő térben járás (változó tempóban, ritmusban, irányban),

finommotorika:

- különböző fogások gyakorlása evőeszközök használata közben,
- szem – kéz, szem – láb koordináció,

Testséma fejlesztés:

- testrészek ismerete,
- szerepük,
- a test koordinációja,

Percepciófejlesztés: - vizuális fejlesztés

- szemmozgás fejlesztése,
- mozgó tárgyak követése (pl. kanál),

- szem fixációs működése,
- vizuális zártság - mi hiányzik?

Keresztcsatornák fejlesztése:

- vizuális - tapintásos,
- vizuális - auditív,
- vizuális - kinezetikus,
- auditív - taktilis,
- szem - kéz koordináció fejlesztése.

Verbális fejlesztés:

- tárgyak megnevezése,
- testrészek megnevezése,
- névmások,
- cselekvések,
- edények, evőeszközök, ételek neve,
- térbeli viszonyok, irányok, helyzetek, idő, oldaliság.

Alvás, pihenés

A gyermekek életkorának és egyéni igényeinek megfelelően biztosítjuk az időt és a légkört a pihenésre.

b) A család és az óvoda együttműködése

Nagyon fontosnak érezzük a két nevelési szintér együttműködését a megszerzett értékek megőrzését, tartalmi, formai gyarapítását.

A napi kapcsolat tehetővé teszi a „partnerkapcsolat” működtetését. Ez nagyon előnyös mindegyik korcsoportban, hiszen mindegyik korosztálynak vannak olyan aktualitásai melyekhez elengedhetetlen a kölcsönös segítségnyújtás. Pl környezettudatos szemléletformálás, egészséges életmód segítése, részképesség zavar, időszakos fejlődésbeli lemaradás, stb.

Együttműködésünk alapelvei, illetve a családhoz illesztett segítségnyújtás megoldásai a befogadó nevelés tükrében:

- ✓ az óvoda nyitva tartása,
- ✓ az óvoda életrendje,
- ✓ rugalmasság,
- ✓ nyitottság,
- ✓ őszinte érdeklődés,
- ✓ egymásra figyelés,
- ✓ jó szándékú segítőkészség,
- ✓ folyamatos kommunikálás, informálódás,
- ✓ bizalom és tisztelet egymás munkája iránt,
- ✓ a csoport életében való tevékeny részvétel a szülők számára (munka délelőttök – délutánok), gyermeknap
- ✓ elvárások, módszerek és eszközök egyeztetése az eredményes nevelés érdekében,
- ✓ otthonról hozott szokások, hagyományok ismeretére épített nevelés,
- ✓ a fejlődés nyomon követésének konzultációs lehetőségei,
- ✓ a törvények által biztosított esélyegyenlőség, egyenlő hozzáférés biztosítása, jogok és kötelességek gyakorlása, kölcsönös tiszteletben tartása.

Feladataink:

- ✓ igény szerinti együttműködés segítése,
- ✓ Szülői Szervezet működésének támogatása,
- ✓ delegált tag részvételének biztosítása nevelőtestületi értekezleteken,
- ✓ igények, elégedettségek, elégedetlenségek mérése a tervezés, működés folyamatában,
- ✓ folyamatos tájékoztatás biztosítása a gyermekek fejlődéséről.

Együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségei:

- ✓ szemléletformálás (óvodában a gyermek legfontosabb, mindenképp felett álló tevékenysége a JÁTÉK),
- ✓ közös programok szervezése, hagyománnyá alakítása, környezettudatosság gyakorlásának lehetőségei (pl. Föld Napja, Madarak Fák Napja, Víz Világnapja, Gyereknapi),
- ✓ érdeklődés felkeltése és fenntartása a gyermekek óvodai élete iránt,
- ✓ partnerkapcsolat a gyermekek egyéni fejlesztésének megvalósítása során.
- ✓ az együttműködés, a kommunikáció elősegítése minta mutatással a szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén.

c) Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,

Óvodai nevelésünk messzemenően támaszkodik a családi nevelésre, a család és óvoda szoros együttműködésére törekszik. Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága, hogy a személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért célunk az érzelmi biztonságot, állandó értékrendet, derűs szeretetteljes légkört megteremtő, életkörülmények biztosítása.

Intézményünk egyszerre segíti a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását. Mindezt teszi úgy, hogy teret enged a gyermek önkifejező törekvéseinek.

Feladataink:

- az óvónő – gyermek, dajka – gyermek, gyermek – gyermek kapcsolat,
- a befogadás rendszere,
- a gyermek társas szükségleteinek kielégítése,
- a szokás és normarendszer megalapozása,
- közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése,

- az együttnevelés lehetőségének biztosítása integrálható gyermekek számára.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (pl: együttérzés, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás-és normarendszerének megalapozása.

Óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely **a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek**, a hazaszeretet és a szülőföldhöz **és családhoz való** kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvodapedagógus alapvető feladata, hogy maximálisan biztosítsa a gyermek alapvető testi-lelki gondozását, az érzelmi biztonságot. Úgy szervezze az óvodai környezet személyi és tárgyi feltételrendszerét, hogy hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.

Az óvodapedagógus nevelő, fejlesztő munkája során figyelembe veszi a gyermekek egyéni és eltérő képességét, viselkedését, fejlődési ütemét. Közösségi életre történő felkészítésük során biztosítja azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek segítik a fejlődés folyamatát, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekeknek, és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél (enyhén látássérült és enyhén értelmi fogyatékosoknál) pedig a differenciált fejlesztést.

A befogadás rugalmassága (kivel, és mennyi időt tölt eleinte a gyermek az óvodában) elősegíti, hogy oldott formában igazodhasson el az ismeretlen környezetben. Így elkerülhető a kezdeti bizonytalanság, magára hagyottság, szorongásos érzet. Ezzel kiküszöbölhetjük, vagy enyhíthetjük az átmeneti megtorpanást, pszichés fejlődésük folyamatában. Azt is elérjük vele, hogy a

gyermeket körülvevő térben biztonsággal mozogjanak. A tér mozgásos, vizuomotoros, vagy inkább sokcsatornás észlelésével, a téri irányok, helyzetek, mozgásos megtapasztalásával biztonságot szerezzenek. Így kialakul a gyermekben az együttműködés képessége. A továbbiakban ez a képesség annál dominánsabb lesz, minél több és gazdagabb lehetőséget biztosítunk, a sokszínű tevékenységre, a társas együttműködésre.

Az óvónő, és a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak személyiségének szerepe a társas együttműködés irányításában, a szocializáció folyamatában.

A gyermeki közösség milyenségét, temperamentumát, hangulatát nagyban befolyásolja az óvónő személyisége. A gyermekek személyiségének kibontakoztatása a felnőtt személyiségének kiteljesedésével párhuzamosan működik, mivel a társas kapcsolatokban való viselkedésére a mintát a felnőttek nyújtják számára.

Nem írható elő az óvónő számára, hogy halk szavú, lassú tempójú vagy élénkebb, mozgékonyabb legyen, hisz a gyermekek számára is előnyös, ha minél többféle temperamentumot ismernek meg.

A mintát, modellt nyújtó pedagógussal, pedagógiai munkát segítő alkalmazottakkal szembeni elvárások:

Türelmes megértéssel, következetes nevelői magatartással közvetítse a viselkedési és magatartási kultúra értékeit a fejlesztés keretein belül.

A fejlesztés érték közvetítő funkciója az erkölcsi érték terén:

- a segítség,
- az udvariasság,
- a figyelmesség,
- az együttműködési készség,
- elfogadás,
- tolerancia,
- empátia,

- hitelesség.

Programunk szellemében minden óvodapedagógussal, és pedagógiai munkát segítő alkalmazottal szemben elvárás, hogy:

- őszinte,
- elfogadó,
- türelmes,
- támogató,
- együttműködő,
- segítő,
- empatikus beállítottságú legyen.

A pozitív érzelmi kapcsolat kialakításának érdekében a következő eszközöket használjuk a verbális közlésen túl:

- mimika,
- pantomimika (mozgás, testtartás, fejmozgás, gesztus),
- vokális mimika (hangszín, hangerő, tempó, szünet)
- proxémia (téri távolság, közelség)

Az óvónőknek, és a dajkáknak élniük kell a metakommunikációs eszközökkel. A gyermekek szociális érzelmének, én - tudatának alakítása az optimális óvónői modell irányítása alatt létrejövő társas környezetben, a kölcsönös és állandó egymásra hatás következtében a gyermek egyre kezdeményezőbb szerepet vállal. A gyermek szocializációja olyan folyamatban alakul, amikor ő tesz eleget a felnőtt és társai kérésének, igényeinek, ugyanakkor ő is kívánsággal, és igényekkel élhet.

Ezeknek a személyközi kapcsolatoknak a fejlesztő hatása az énkép kialakulásában realizálódnak. Ahhoz, hogy társas lényé váljék, először a saját énjét kell felépítenie. Az óvodáskor az énkép kialakulásának szenzitív időszaka.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása során az óvodapedagógus és a pedagógiai munkát segítő alkalmazott cselekedeteit nem határozhatja meg a

sajnálattal, csakis az elfogadó, eredményeket értékelő következetes, de nem túlterhelő magatartás az elfogadott számunkra.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- kezd kialakulni a realitás iránti képesség, a gyermek törekszik a pontos mintakövetésre,
- az elvárások megfelelésére,
- a cselekvéses tapasztalatok fokozatosan interiorizálódnak,
- sémák, majd belső szemléleti képek, képzetek,
- végül fogalmak alakjában megőrződnek.

Programunk nagy hangsúlyt fektet az optimális modell irányítása alatt létrejövő társas együttműködés feltételeinek megteremtésére, melynek nyomán kialakul az értelmes fegyelem, amely a közösségi nevelés alapköve. Az így kialakult összetartozás élményét mélyíti, a személyiség fejlődését segíti, az ismétlődő közös örömteli tevékenység, a csoport és az óvoda hagyományrendszerébe épülve.

d) A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése

Azokat a gyermekeket tekintjük hátrányosnak, akiket problematikus tüneteik és hátrányos helyzetük mellett fejlődésbeli veszélyek fenyegetnek, elsősorban az érzelmi és az erkölcsi fejlődés területén.

A veszélyeztetettség okai:

- Biológiai: - fiziológiai tényezők: öröklött, veleszületett
- Fizikai környezet: - (szociális sérülés), rossz táplálás, bántalmazás
- Pszicho-szociális tényezők: - környezeti tényezők.

A gondozás során az általános nevelés kiegészül speciális neveléssel.

- *Helyettesítő*: hiányzó azonosulási minta biztosítása,
- *Pótló*: hiányzó ismeretek utólagos elsajátítása,

- *Korrigáló:* a szocializáció folyamán kialakult hibás magatartási szabályok és szokások.

Egyre több gyermeknél találkozunk olyan magatartásbeli megnyilvánulásokkal, amelyek a családi nevelés hibáira vezethetők vissza:

- ✓ a szülők nem végeznek megfelelő gondozási tevékenységet,
- ✓ szereptévesztési problémák (majd a gyerek eldönti..),
- ✓ ráhagyó gyermeknevelés,
- ✓ gyakori a testi fenyítés alkalmazása,
- ✓ hiányzik a gyermekkel való segítő kapcsolat,
- ✓ a szülők magatartása elutasító gyermekükkel szemben,
- ✓ kedvezményeket vonnak meg a gyermektől.

A sok nevelési hiba, illetve az ebből adódó magatartási zavar oka lehet a szülők személyiségének nem megfelelő megnyilvánulása:

- ✓ ösztönesség hiánya,
- ✓ szülők türelmetlensége,
- ✓ ingerlékenység gyermekkel – pedagógussal szemben,
- ✓ tapintatlan szülői magatartás.

A nevelési felfogás alapvetően meghatározza a nevelés gyakorlatát is. Ez összefonódva különböző szülői magatartási módokkal tipikus nevelési hibákat eredményez, melynek következtében már az óvodába járó gyermekeknél is tapasztalhatók olyan sérülések, melyeknél speciális nevelésre van szükség.

Óvodánkban a gyermekek:

- önkifejezésének fejlesztését: játékon, bábon, kreatív tevékenységen keresztül, (ábrázolás -, építőjáték, boltos játék, postásjáték, társasjáték, kártyajáték,)
- alkalmazkodó készség növelését: énekes játék, mindennapi varázsperecek, népi játékok, néptánc – játékokkal alakítjuk.

Cél:

- énkép alakítása,

- a másság elfogadtatására nevelés,
- az iskolakezdéshez szükséges képességek, például a figyelem (önmagunkra és másokra),
- kitartás,
- verbalitás,
- ritmusérzék fejlesztése.

Valamennyi fejlesztendő területen rendelkezünk olyan játékokkal, melyekbe elmerülve segítséget tudunk nyújtani a rászoruló gyermekeknek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ a gyermekek megalapozhatják a kapcsolat kialakításának lehetőségét,
- ✓ képessé válnak arra, hogy alkalmazzák a már ismert illemszabályokat,
- ✓ közösségi magatartásuk, alkalmazkodóképességük, önkifejezésük, és szókincsük fejlődjön,
- ✓ fejlődik kapcsolatteremtő képességük.

Az egyetlen hatékony eljárás az állandó törődés, foglalkoztatás. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekeknek folyamatosan tapasztalniuk kell, hogy szeretjük őket, törődünk velük, észrevesszük és becsüljük jó tulajdonságukat, biztatjuk őket.

Az óvodai törődés és szeretet ellensúlyozhatja az otthon elviselt sérelmeket, a szeretethiányt.

e) Gyermekvédelem

Tilos a gyermek bárminemű megkülönböztetése:

- különbségtétel,
- kizárás,
- korlátozás vagy kedvezés
- az egyenlő bánásmód akadályozása,
- a gyermek zaklatása (megalázás, megfélemlítés, verés stb.)

Ha a gyermek eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, legkorábban, abban a naptári évben, amelyben a 6. legkésőbb, amelyben a 8. életévét betölti, tankötelessé válik.

Az óvoda nevelési szakasza a gyermek 3 éves korától addig az időpontig tart, ameddig a tankötelezettség teljesítését el nem éri.

A gyermeknek joga, hogy nevelési-oktatási intézményben biztonságos és egészséges környezetben neveljék, oktassák, óvodai életrendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.

A gyermek személyiségi jogait, így különösen személyiségének szabad kibontakozásához való jogát, családi élethez és magánélethez való jogát az óvoda tartsa tiszteletben, e jogának gyakorlása azonban nem korlátozhat másokat a jogainak érvényesítésében, továbbá nem veszélyeztetheti a saját és társai, az intézmény alkalmazottai egészségét, testi épségét.

A szülő kötelessége: különösen, hogy

- gondoskodjon gyermeke testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről,
- biztosítsa gyermeke óvodai nevelés keretében folyó képességeinek, készségeinek fejlesztését, tankötelezettségének teljesítését.
- tegye meg a szükséges intézkedéseket gyermeke jogainak érvényesítése érdekében,
- tegyen minden tőle elvárhatóat gyermeke fejlődéséért,
- rendszeres kapcsolatot tartson a gyermekével, foglalkozó pedagógusokkal,
- elősegítse gyermekének a közösségbe történő beilleszkedését, az intézmény rendjének, a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását.

A szülő joga: a nevelési – oktatási intézmény szabad megválasztása gyermeke adottságainak, képességeinek, érdeklődésének, saját vallási illetve világnézeti meggyőződésének, nemzeti vagy etnikai hovatartozásának megfelelően.

- az óvoda pedagógiai programjában és tevékenységében a tájékoztatást tárgyilagosan és többoldalú módon közvetítse, továbbá hogy az önkormányzati nevelési – oktatási intézményben a hit és vallásoktatást lehetővé tegyék,
- hogy megismerje a nevelési –oktatási intézmény, pedagógiai programját, házirendjét, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról,
- gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről, rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon,
- a nevelési – oktatási intézmény által meghatározott feltételek mellett kérje, hogy gyermeke a nem kötelező foglalkozásokat igénybe vehesse, illetve ilyen foglalkozás megszervezését kezdeményezze,
- a nevelési – oktatási intézmény vezetője vagy a pedagógus hozzájárulásával részt vegyen a szülői szervezet létrehozásában, és közreműködjön annak tevékenységében,
- személyében, vagy képviselői útján – a jogszabályban meghatározottak szerint, részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában, a nevelési – oktatási intézmény irányításában.

Az óvodai gyermekvédelem célja: egyenlő hozzáférés biztosítása, a prevenció révén feltárni mindazokat a tényeket, okokat, melyek a gyermek fejlődését gátolják. Az óvoda-család kapcsolata intervenciós gyakorlat alapján történik.

Feladatainkat az éves gyermekvédelmi terv tartalmazza.

f) Anyanyelvi, - értelmi nevelés, fejlesztés óvodánkban - tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, mely interaktív módszereket tartalmaz. Az egész óvodai nap

folyamán adódó spontán helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus általi kezdeményezésben valósul meg. Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosít változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet, a természeti és társadalmi környezetről. A cselekvő gondolkodástól eljut a fogalmi gondolkodásig.

A tanulás hatására pontosodnak érzékelései, észlelései, megfigyelései, tartósabbá válik figyelme, emlékezete. Ismeretei rendeződnek, világképe alakul, képessé válik a problémák felismerésére és megoldására.

Gazdagodik, fejlődik beszéde, fantáziája, gondolkodása. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – helyes mintaadással, javítgatás kerülésével – az óvodai nevelő tevékenység egészében kiemelt jelentőségű. Különösen a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, a válaszok igénylésére fordítunk figyelmet.

A beszédészlelés fejlesztését, a beszédhangok sajátosságainak kiemelését, a nyelv és ajakgyakorlatokat, a hallás, beszédhallás fejlesztését, az auditív ritmust, a fonológiai kódolást, az auditív zártság fejlesztését segítő játékos gyakorlatok gyűjteményét éves szinten korcsoportokra bontva tervezik óvodapedagógusaink, és játékos formában kerülnek feldolgozásra.

Az értelmi nevelés feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (az érzékelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás fejlesztése).

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,

- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés,
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,
- az óvodapedagógusok által kezdeményezett foglalkozásokon való tanulás.

A fejlődés várható jellemzői:

A gyermek rendelkezzen mindazokkal a készségekkel, képességekkel, melyeket az előzőekben felsoroltunk.

V. Az óvodai élet tevékenységformái

a) A játék

Az óvodai nevelésben bekövetkezett változás, fejlődés tette lehetővé, hogy az óvodás gyermek legjellegzetesebb életmegnyilvánulásával, a JÁTÉK világával az adott lehetőségekhez képest, súlyának megfelelően foglalkozhassunk.

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait.

Ő azt hiszi: csak játszik.

De mi már tudjuk, mire megy a játék.

Arra, hogy e világban, otthonosan mozgó, eleven eszű, és tevékeny

ember váljék belőle”

(Varga Domokos)

A játék spontán, szabadon választott minden külső tényezőtől mentes, kreativitást fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenység.

Célja: a szabad játék elsődlegességének biztosítása, a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése, sokrétű tájékozódó tevékenység, mely alatt kialakulnak az új pszichikai folyamatok, illetve, a meglévők átalakulnak.

Óvodánkban kiemelt a szabadjáték túlsúlyának érvényesülése.

A szabad játék feltételei:

- kiegyensúlyozott légkör,
- élmény,
- hely, könnyű és biztonságos mozgást segítő tevékenység szerinti térfelosztás,
- fix és mobilizálható eszközök,
- egyéni élményekhez kapcsolódó, közösen készített, illetve családi kultúrákra emlékeztető tárgyak,
- megfelelő idő.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A 3 – 5 – 7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
- A gyermek beszédkésztségének fejlesztése egész nap folyamán.
- Játéksegítő, játékirányító metódusok alkalmazása.
- Az indirekt irányítás felelőssége.

Gyakorló játék:

- mozgásos, manipulációs és verbális formáiban a fejlesztési lehetőségeket biztosítjuk.

Építő-konstruáló játék:

- különböző kockákkal, kirakó és összerakó játékokkal, közlekedési eszközökkel, terepasztalokkal, állatokkal, a természetes környezet felépítését inspiráló eszközökkel biztosíthatjuk az újra alkotás örömét.

Szerepjáték:

- családi játékok, különböző foglalkozások eljátszásának lehetőségét segítő kellékek, kiegészítők,

- a tradicionális nemi szerepektől való eltérés, az egyéni különbözőségek, motivációk tisztelete (babázó kisfiú, autózó kislány természetessége).

Szabályjáték:

- mozgásos - testnevelési, dalos népi játék, közlekedési játékok, értelem fejlesztő-társasjátékok.

Bábozás, dramatizálás:

- nyugalmas hely, könyvekkel, bábokkal, dramatizáló eszközökkel, jelmezekkel, párnákkal, szőnyeggel.

Barkácsolás:

- kézimunka, gyurmázás, rajzolás, festés helye megfelelő eszköztárral, hozzáférhető szerszámokkal, inspiráló anyagokkal.
- sárkányépítés, papírhajó hajtogatás, kiegészítő homokozó játékok, homokvár makett, agyagozás, festés, vágás

Udvari játékok:

- a szabadban való játék és mozgásöröm testi és lelki egészségre gyakorolt hatásának növelése az udvari játéklehetőségek biztosításával.

A játékok fejlesztő hatása:

A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy napjainkban a megváltozott körülmények következtében egyre kevesebb időt tölt együtt a család, és háttérbe szorul a családi együttjátás. A játéknak a gyermek életében igen fontos a szerepe, hiszen a gyermek egész napját betölti.

A folyamatos napi megfigyelések során, illetve a fejlettségmérő lapok alkalmazásával pontosan behatárolhatók a lemaradások és ezek mértéke. Ennek tudatában kerülnek kiválasztásra azok a játékeszközök, melyek a korrekciót szolgálják.

A fejlesztő játékok alkalmazásánál, kezdetben elengedhetetlen az óvónő kezdeményező szerepe, de néhány alkalom után a gyermekek már belső indíttatásból játszanak a felnőttel és társaikkal egyaránt.

A gyermek játéka közben képet kaphatunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédképességéről, szociális és értelmi fejlettsége egészéről.

A fejlesztési feladatokat meghatározza:

- a korosztály általános pszichés sajátossága,
- az egyéni fejlettség és érdeklődés,
- a csoport összetétele (nemek aránya, szociális háttér)

Mind a fejlődésnek, mind a fejlesztésnek feltétele a gyermek saját aktív tevékenysége élményekhez juttatása).

Játékkal fejleszthető területek:

- ✓ Mozgásfejlesztés
  - nagymozgások,
  - egyensúlygyakorlatok,
  - szem – kéz koordináció,
- ✓ Testséma fejlesztés,
- ✓ Percepciófejlesztés,
- ✓ Verbális fejlesztés,
- ✓ Gondolkodást, problémamegoldást fejlesztő játékok.

Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A játék, a mozgás, valamint a kultúraátadás úgy hatják át egymást, hogy a gyermeki tevékenységek két legfontosabbja adja a program két fő tengelyét.

b) Mozgás

A gyermek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységek, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított

mozgástevékenységek. Ezek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl: pozitív énkép, önkontroll, együttműködés, szabálykövető társas viselkedés, érzelemszabályozás, problémamegoldó gondolkodás, kommunikáció).

Mozgásos játékaink, tevékenységeink, feladataink rendszeres alkalmazása kedvezően hathat a kondicionális képességek közül az erő, az állóképesség fejlődésére, melyek befolyásolják a kisgyermek szervezetének teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Lényeges szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik és kiegészítik az egészséges életmódra nevelés és gondozás hatásait.

A mozgás, mint tevékenységkeret a gyermek egészséges életmódjának alapja, megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja, amely valamennyi nevelési – tanulási feladatba beépíthető.

Befolyásolja az értelmi és szociális képességek, alakulását, általa mérhető:

- az általános fejlettségi szint,
- fejlődési tempó.

Mozgásfejlesztés

Célja: egyéni fejlettségi szint tiszteletben tartásával (pszichikai, fizikai),

- testi képességek (kondicionális, koordinációs),
- természetes mozgások fejlesztése,.

Minden gyermek találja meg:

- fejlettségének,
- érdeklődésének
- temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.

Feladata:

- prevenció,
- mozgásigény kielégítése,
- mozgástapasztalatok bővítése.

Területei:

- kötelező testnevelés foglalkozás,
- mindennapos együttmozgás,
- szabad mozgásos játék.

Fejlődés várható jellemzői:

- mozgás iránti igény,
- kitartás a mozgásos játékokban,
- feladat, -szabálytudat, -szándékos figyelem, fejlettsége,
- nagymozgás tempójának, ritmusának, irányának tudatosabb kontrollja,
- testrészek differenciált megismerése a testrészekkel végzett mozgáson keresztül,
- percepció
  - a tér motoros exponálása,
  - formák, méretek, motoros alakítása,
  - biztonságos téri tájékozódás, téri irányok, irányok ismerete,
- szem – kéz – láb koordináció összerendezettsége,
- finommotorika fejlettsége,
- beszédértés, beszédészlelés fejlettsége.

Mozgás és játék két alapvető természetes megnyilvánulási forma, óvodai nevelésünk alapja. A mozgásfejlesztés sok játékos elemet tartalmaz, a játékban, pedig fellelhetők a különböző mozgásos tevékenységek. A mozgásos játékok természetesen s egyértelműen ötvözik a játék és mozgás hatásrendszerét, és komplex módon fejlesztik a gyermek személyiségét. A mozgásfejlesztéshez az eszköz nem elegendő, ehhez sok, mozgásos játékot kell tanítani!

c) A külső világ tevékeny megismerése

A környező világ iránti érdeklődés velünk születik. A megismerés, az ismeretszerzés örömeinek motivációja. Ezt a fajta aktív érdeklődést használjuk ki

a természetes élethelyzetekben, építve a gyermek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, tevékenységi, megismerési vágyára.

A gyermek mindennapos tevékenysége, játéka során rengeteg ismeretet gyűjt és raktároz el. Mégsem az ismeretrendszer bővülése az egyetlen vagy legfontosabb eredménye a tevékenységnek.

Miközben mozdulatokat gyakorol a teste, a keze, „szellemi mozdulatokat” – gondolati műveleteket gyakorol: gondolkodni tanul.

Ezek szerint a gyermekek fejlesztését nem a készen nyújtott ismeretek szolgálják, hiszen az még az érési fejlődési ütemükből kifolyólag szándékos figyelmüket igencsak próbára tenné. A belső szükségletből fakadó, összes érzékszervük igénybevételével, több oldalról megtapasztalható, sokszori, elmélyült bejárása, mellyel verbálisan követve, gondolati tevékenységeket gyakorolhatnak a gyermekek.

Célunk: A gyermekek életkoruknak megfelelő szinten, minél több tapasztalatot szerezzenek (mozgásos és érzékszervi) tevékenységeken keresztül az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti – ember – tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felidézése során pozitív érzelmi viszonyuk alakuljon a természethez, a szülőföldhöz, **az ott élő emberekhez, a hazai tájhoz, helyi- és néphagyományokhoz, szokásokhoz. Ismerjék meg a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit,** tanulják **ezek szeretetét,** védelmét.

Feladatunk: a gyermekek számára biztosítani a külső világ tevékeny megismeréséhez a feltételeket; a spontán vagy szervezett formában a környezettudatos és a biztonságos életvitel szokásainak gyakorlását.

Fejlesztési célok:

- mozgásfejlesztés,
- testséma fejlesztés,
- percepciófejlesztés,
- verbális fejlesztés.

Résztémák:

- család, testünk,
- évszakok, ünnepkörök, jeles napok, ősz, tél, tavasz, nyár,
- növények, gyümölcsök, zöldségek, virágok, fák, stb.
- állatok, házi és vadállatok,
- közlekedés, légi, közúti, vasúti, vízi, stb.
- Óvodánk és környéke
- Felnőttek munkája és foglalkozása.

E témák feldolgozása során a gyermekek természetes módon, állandóan találkoznak matematikai fogalmakkal és összefüggésekkel. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később beépülnek a gyermekek beszédébe. Minél több problémahelyzetet teremtünk, és minél több oldalról közelítjük meg, annál inkább ébren tartjuk érdeklődésüket. Így több variációban próbálhatják ki a felfedezés örömét „maguktól” jönnek rá a megoldásokra. Ezzel fejlődik logikus gondolkodásuk, problémafelismerő, önálló véleményalkotó, döntési képességük, megoldó képességük és kitartásuk. A tevékenység és a megerősítés hatására sikerélményhez jutnak a cselekvésben és gondolkodásban.

Célunk: A bennünket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggések felfedezése, megtapasztalása a gyermekek igényeinek megfelelően.

Feladatunk: A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemel ok – okozati összefüggések felismerése, megtapasztalása. Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozásához.

Fejlődés várható jellemzői:

- alaklátás és formaállandóság fejlesztése,
- vizuális emlékezet fejlesztése,
- térben és időben való tájékozódás,

- relációk, matematikai fogalmak aktív szókincsükbe való beépülése,
- problémaérzékenység kialakulása (kíváncsiság, érdeklődés, kísérletezés, felfedezés),
- ok – okozati összefüggések felismerése,
- tanulási vágykialakulása,
- problémamegoldó képesség és fogalmi gondolkodás kialakulása,
- verbális fejlesztés, - tárgyak megnevezése, halmazok összehasonlítása, osztályozás,
- társadalmi és természeti környezet értékei iránti felelősségtudat kialakítása.

A valóságban szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezéséhez, gyakorlásához korszerű, a Fejlesztő programhoz jól alkalmazható eszközök szükségesek.

d) Verselés, mesélés

Az óvodai anyanyelvi, - irodalmi nevelés (egymástól elválaszthatatlan) az óvodai élet egészét átható folyamat.

Cél: a nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése.

A mese képi és konkrét formában feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésmintákat. A mese kiválóan alkalmas a kisgyermek szemléletmódjának és világgépének alakítására.

Feladat: az anyanyelv megismertetésén az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl a változatos irodalmi élmények közvetítése: mondókázás, verselés, verses-mese és mesehallgatás, bábjáték, dramatizálás.

Az óvodapedagógus feladata, hogy a gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének, érettségének - melyet meghatároz a család szociokulturális háttere - megfelelő beszédhelyzeteket teremtsen, és irodalmi alkotásokat válasszon. Az irodalmi anyagot úgy állítsa össze, hogy tartalmazzon játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókát, dúdolót, verset, mesét, elbeszélést, folytatásos történetet.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, valamint a klasszikus és kortárs műveknek egyaránt helye van.

A napi tevékenység során többször is mondhat – a helyzethez illő – mondókákat, rövid verset.

Kiscsoportban nagy jelentőségű – a testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítésén túl – a simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók. Ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege az irodalmi élmény mellett nyugtatóan hat a gyermekekre.

Az óvodapedagógus teremtsen alkalmat arra, hogy a gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket, de adjon lehetőséget az általuk kitalált történetek elmondására is, vagy a már ismertek másfajta cselekmény szövése, befejezésére is.

Szakembereik a rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket kritikusan, céljainak megfelelően használja. Fogalomhasználatuk legyen pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű.

Fejlesztési területek:

Beépíthető fejlesztési lehetőségek e négy területen:

a) népi gyermekjátékok, mondókák

- finommotorika fejlesztése, testrészekkel végzett mozgásos gyakorlatok,
- szem – kéz koordináció fejlesztése,

- testrészek ismerete, testséma fejlesztése,
- verbális fejlesztés testrészek, cselekvések,
- vizuális fejlesztés,
- térészlelés fejlesztése,

b) mozgással kísérhető versek

- verbális fejlesztés, testrészek, cselekvések, színek,
- nagymozgások fejlesztése,
- alaklátás, formaállandóság – alak – forma – méret motoros kialakítása,
- egyensúlyérzék fejlesztése,
- szem – kéz koordináció fejlesztése,
- térpercepció, tér bemozgása.

c) bábozás

- szem – kéz koordináció fejlesztése,
- finommotorika fejlesztése,
- testséma fejlesztés,
- látási, hallási, mozgásos észlelés fejlesztése,
- tér percepció.

d) dramatizálás

- nagymozgások fejlesztése,
- testrészek ismerete, azokkal végezhető mozgások,
- vizuális, auditív észlelés fejlesztése,
- verbális fejlesztés.

Anyanyelvi fejlesztés, anyanyelvi játékokkal:

- légzésgyakorlatok, beszédszerveket ügyesítő gyakorlatok, melyek segítik a beszédészlelés fejlesztését,
- hallást, beszédhallást fejlesztő játékok,
- auditív – vizuális emlékezetet fejlesztő játékok,
- nyelv és ajakgyakorlatok, „csibe játék”, „mosoly játék”,

- hangképzés időtartama, erőssége, „labdajáték” „rádió”,
- hangok tulajdonságainak megkülönböztetése játékos keretben,
- keresztcsatornák fejlesztése,
  - vizuális - auditív
  - auditív - taktilis
- beszédprodukciónak fejlesztése,
  - óvónő - gyermek
  - gyermek – gyermek
- képolvasás, képleírás
- kérdés – válasz játék.

A fejlődés várható jellemzői:

- A gyermek életkorának és ismereteinek megfelelő közléseket tudjon feldolgozni.
- Fejlődik személyisége, erkölcsi, etikai, történelmi ismeretekkel gazdagodik.
- Kifejezi, átéli, eljátssza saját érzéseit, élményeit, és ez megbékíti félelmeivel, erősíti önbizalmát.
- Gazdagodik verbális kifejező képessége.
- Képesé válik, és igényli, hogy eszközöket készítsen, vagy segítsen benne (dramatizálás, bábozás).
- Fejlődik beszédhallása, auditív és vizuális emlékezete.
- Spontán kialakul a helyes hangzókiejtése, a beszédszerveket ügyesítő, hallásdifferenciálást segítő gyakorlatokkal.
- Fejlődik beszédhallása, auditív és vizuális emlékezete.

e) Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különböző fajtái, a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, **szokásokkal,**

hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A vizualitás a látható világ érzékelése és a kreatív feldolgozás együttese, mely élményekre és tapasztalatokra építve, játékos kísérletezgetésen, önmaga lehetőségeinek kipróbálásán keresztül vezet az alkotásvágyig. Ezen az úton tanulnak meg a gyermekek vizuálisan gondolkodni, ami több mint egyszerű ábrázolás.

Az óvodai vizuális nevelés fontos alapozó funkciót tölt be, a differenciált fejlesztés és tehetséggondozás módszereivel.

Részterületei:

- látásnevelés,
- képalakítás, rajzolás, festés,
- plasztikai formázás,
- építés,
- technikai megoldások,
- kreatív eszközhasználat,
- esztétikus környezetalakítás,
- műalkotásokkal való találkozás.

Cél: az intellektuális látás kialakítása.

Feladat: a vizuális képességek segítségével történő megismerő funkciók:

- a vizuális
- észlelés,
  - figyelem,
  - emlékezet,
  - képzelet,
  - gondolkodás fejlesztése.

A vizuális nevelés az óvoda egészét áthatja. Ezen belül résztvekenységnek tekinthetjük az ábrázoló tevékenységet, amely ugyanúgy alaptevékenysége gyermekeinknek, mint a játék. A valóság két fontos dimenzióját segítik feldolgozni a gyermekeknek: míg a játék az ember – ember közötti társas

viszonyulások interiorizációját, addig az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára. A szem – kéz együttműködése, koordinációja bonyolult idegéletteni folyamatokon keresztül valósul meg, melynek vezérlő egysége az agy.

Fejlődés várható jellemzői:

- pszichés funkciók ideális fejlettségi szintje,
- alak – háttér konstanciák, Gestalt látás,
- térészlelés,
- időrendiség,
- szín, forma, ritmus harmóniája,
- vizuomotorikus megfelelés (finommotorika, sztereognosztikus észlelés, szem – kéz koordináció),
- kíváncsiság, felfedezés szükségletének megléte,
- alkotókészség,
- esztétikai érték iránti érzékenység.

Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítunk teret, Fontos az igény kialakítása az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmény befogadására.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

f) Ének – zene, énekes játékok, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, kortárs és klasszikus művek hallgatása, az éneklés, a zenélés felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését: formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének – zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Ölbeli játékok,

népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a befogadást, hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Az óvodai ének – zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Cél: a zenei képességek fejlesztésén túl zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kultúrált, boldog emberré nevelés.

Feladatunk: a céltudatos mozgáskészség fejlesztése, alkotó fantázia kibontakoztatása.

Fejlesztési területek:

Ritmusfejlesztés:

- egyenletes lüktetés,
- dalritmusok,
- lassabb – gyorsabb tempó érzékeltetése,
- dalok motívumhangsúlyának kiemelése.

Hallásfejlesztés:

- dallamfelismerés,
- dallambújtatás,
- halk – hangos érzékeltetése,
- magas – mély érzékeltetésének differenciálása, dallammotívumok visszaéneklése, kitalálása.

Mozgásfejlesztés:

Nagymozgások fejlesztése:

- járás, futás,
- ugrások,
- csúszás – mászás,
- egyensúlyérzék fejlesztése,
- finommotorika fejlesztése,
- szem – kéz, szem – láb koordináció fejlesztése.

Testséma fejlesztés:

- testrészek ismerete,
- test koordinációjának alakítása (oldalíság),
- test elülső – hátulsó zónája,
- test függőleges zónája,
- viszonyítás adott dolgokhoz (tárgy, felnőtt, másik gyermek).

Percepciófejlesztés:

Vizuális fejlesztés:

- szemmozgás,
- szem fixációs működésének erősítése,
- vizuális ritmus,
- vizuális memória.

Alaklátás, formaállandóság:

Mozgásos (kinesztetikus) észlelés fejlesztése:

Tapintásos (sztereognosztikus) észlelés fejlesztése:

Térpercepció, térbeli viszonyok észlelésének fejlesztése:

Auditív észlelés fejlesztése:

Keresztcsatornák fejlesztése:

- látási - tapintásos interszenzoros fejlesztés,
- látás - hallásos interszenzoros fejlesztés,
- látás - mozgásos interszenzoros fejlesztés,
- hallási – tapintásos interszenzoros fejlesztés.

Fejlődés várható jellemzői:

- formálódik zenei ízlésük, esztétikai fogékonyságuk,
- felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét,
- hagyományőrzés,
- zenei anyanyelv megalapozása, kialakulása a mondóka, énekes játék, népdal, néptánc segítségével,
- a belső rend, egészség, a belső béke megteremtése.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

g) Munka jellegű tevékenységek

A munka az emberi lét fontos tényezője, meghatározója. Életünk, munkánk minőségétől is függ, ezért nem mindegy, hogy a gyermek hogyan ismerkedik meg vele. A gyermek mindennapi tevékenységének része a munkajellegű tevékenység, amely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. A gyermek, munka jellegű tevékenysége során tapasztalja, hogy az ember folyamatosan alakíthatja, változtathatja, kellemesebbé teheti környezetét.

Ezen aktív tevékenységek megszervezésénél fontos kitétel, hogy a gyermekek örömmel és szívesen végezzék a rájuk bízott feladatokat. A tapasztalatszerzésen és a környezet megismerésén alapuló munkavégzés, mely egyben cselekvő tanulás, a különböző képességeket alakítja:

- kitartás,
- önállóság,
- felelősségtudat,
- céltudatosság.

A munka jellegű tevékenységek alapvető feltételei:

- testápolás,
- öltözködés,
- étkezés,
- környezet rendjének megőrzése,
- alkalmoszerű munkák elvégzése.

Feladatkörünk kiterjed a szülőkkel való együttműködésre, szemléletformálásra. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel. Alkalmazza az egyéni bánásmód elvét.

A gyermekmunka tartalma:

Önkiszolgálással kapcsolatos tevékenységek:- testápolás,
- étkezés,
- öltözködés.

Közösségért végzett munkák:

- naposság,
- alkalmi munkák,
- felelősi munkák,
- egyéni megbízatások,
- környezet rendjének megőrzése,
- kerti és udvari munka.

A munkajellegű tevékenységek fejlesztési területei:

- ✓ mozgásfejlesztés,
- ✓ testséma fejlesztés,
- ✓ percepciófejlesztés,
- ✓ verbális fejlesztés.

Részletes, életkorokra lebontott fejleszthetőségi lehetőségek megtalálhatók:

Porkolábné Dr. Balogh Katalin Komplex Prevenciós Óvodai Program c. könyvében a (209 – 214. oldalig).

h) Speciális szolgáltatásaink

Utazó pedagógusok segítik nevelőmunkánkat a következő területeken:

- 1.) Gyógytornász:** tornáztatja a segítségét igénylő gyermekeket középső csoportos kortól.
- 2.) Logopédus:** foglalkozik egyéni és mikro csoportos formában a gyermekekkel, középső csoportos kortól.
- 3.) Fejlesztő pedagógus:** a csoportból kiemelve egyénileg foglalkozik a nagy csoportos korú gyermekekkel.

4.) Pszichológus: verbális úton nyújt segítséget a hozzá forduló szülőknek, pedagógusoknak, gyermekkel intézményen belül terápiás tevékenységet nem végez.

5.) Integrált gyermekeinkhez: sérülésspecifikumnak megfelelő gyógypedagógussal team munkában látjuk el a feladatokat.

6.) Óvodai kirándulás:

Célja: külső környezetünk tapasztalatik útján történő megismerése.

Igénybevevők köre: az óvodánkba járó gyermekek.

Időpontja: tavasz vége.

Térítési díja: ingyenes.

7.) Bábelőadás megtekintése:

Célja: magas szintű irodalmi élmény nyújtása.

Igénybevevők köre: az óvoda mindenkori nagycsoportja.

Időpontja: tavasz eleje.

Térítési díja: ingyenes.

VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Az óvodai nevelési folyamat, a családi nevelés valamint a gyermek belső érésének eredményeként a kisgyermek többsége érje el az óvodáskor végére az iskolába lépéshez szüksége fejlettséget. Fejlődésének eredményeként az óvodáskor végére érje el annak a lassú átmenetnek az állapotát, amelyben majd óvodásból iskolássá érik.

Az óvodáskor végére az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség. Mindezek szükségesek az eredményes iskolai munkához.

A testi fejlődés jellemzői:

- hat éves kora körül eljut az első alakváltozásig,
- megváltoznak testarányai,
- megkezdődik a fogváltás,

- teste arányosan fejlett, teherbíró,
- mozgása összerendezett, harmonikus,
- finommozgásra képes,
- mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek:

- nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre,
- tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez,
- érzékelése, észlelése tovább differenciálódik, - különös tekintettel a téri észlelésre, az akusztikus és vizuális differenciációra, a térbeli mozgásfejlettségre, a téri tájékozottságra,
- megjelenik a szándékos bevésés és felidézés,
- megnő a megőrzés időtartama,
- egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a szándékos figyelem, nő a figyelem terjedelme, tartalma, könnyebbé válik átvitele, megosztása,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is jelenjen meg,
- érthetően, folyamatosan kommunikáljon, érzelmeit, gondolatait mások számára érthető formában, megfelelő hangsúllyal, tempóban tudja kifejezni,
- elemi ismeretekkel rendelkezzen önmagáról és a környezetéről,
- ismerje a viselkedés alapvető szabályait, legyenek kialakulóban azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

A szociálisan érett gyermek jellemzői:

- készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására,

- képes társakkal, felnőttekkel a kapcsolatteremtésre, elfogadásra,
- alkalmazkodni tud a szabályokhoz,
- szükségletei kielégítését késleltetni tudja,
- munkatempója, önállósága, önfegyelme alakulóban legyen,
- feladattartása, feladattudata, feladatértése már az óvoda nagycsoportjának második felében nyilvánuljon meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai a befogadó intézmény elvárásait tükrözik az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VII. Egészségfejlesztési programterv

Az óvodai élet folyamán az óvodapedagógusok munkájában jelennek meg a lentebb felsorolt területek tudatos tervezése, irányítása, a gyermekek egyéni adottságainak figyelembevételével!

- A csoport dokumentációját az adott csoportba járó valamennyi gyermekről évente 1x kell kitölteni (mindaddig, amíg a gyermek az intézménybe jár).
- Ez az optimális mérték gyakorlati szempont alapján került megállapításra. (jó megoldás az évenkénti mérés, mégpedig azért mert a 3-4 éves gyermekek mérése sem megoldhatatlan, mivel április hónapra lett időzítve)

A MEGFIGYELÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK MÉRÉSI MÓDSZERE, AMELYNEK EREDMÉNYEIT 1-5-ÖS SKÁLA ALKALMAZÁSÁVAL RÖGZÍTHETIK.

A skála számjegyei és a hozzájuk rendelt meghatározások:	
5	Ezt a tevékenységet a gyermek önállóan végzi, része a mindennapi életének.
4	Ezt a tevékenységet a gyermek kis segítséggel végzi, gyakran megfigyelhető.
3	Erre a tevékenységre a gyermek részéről voltak próbálkozások, segítséget igényel.
2	Ezt a tevékenységet a gyermek sok segítséggel végzi, az óvónő kezdeményezésére.
1	A gyermek érdeklődik a tevékenység iránt, voltak már próbálkozásai.

Az értékelés kiterjed:

- az értelmi fejlesztés igényére
- a mindennapos testnevelésre, a mozgásra,
- a gondozási feladatokra,
  - higiénias szabályok kialakítására, betartására,
  - a pszicho-higiénés egészségvédelemre,
- a szociális kapcsolatok erősítésére.

VIII. Innovatív program

Egy csoportban lehetőséget biztosítunk a gyerekeknek az angol nyelv ismerkedésére a következő módon. Az egyik óvodapedagógus a nap folyamán gyakran angolul válaszol, beszél a gyermekekkel. Szavakat, énekeket, mondókákat versikéket hallanak, utánozhatnak a kicsik.

1sz. melléklet

Nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

A programunk indítása óta beszereztük a szükséges mozgásos és egyéb fejlesztő eszközöket. Kialakítottuk, és berendeztük a tornaszobát.

Az egyéb fejlesztendő területekre is rendelkezünk megfelelő számú fejlesztő eszközzel, ám ezek amortizálódása miatt évente szükséges a pótlásuk.

Mivel a fejlesztés területének eszközparkja mobilan változik, fejlődik, csak úgy tudunk lépést tartani választott területünkön, ha folyamatosan bővítjük eszközállományunkat.

Jelen változtatással a törvényességnek kívánunk megfelelni, mely nem igényel a megszokottól eltérő kiemelt pénzügyi forrásokat.

Irodalomjegyzék

1. Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában
1977. Bp. Okt. Szolg. RT.
2. Keményné Pálfi Katalin: Bevezetés a pszichológiába
TK. 1989.
3. Balogh Tibor: Lélek és játék
Bp. Akadémia Kiadó 1991.
4. Új utakon az óvodában
Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Intézet 1994.
5. Képesség fejlesztés játéokban, tanulásban.
Hajdú-Bihar Megyei Pedagógia Intézet 1994.
6. Az óvodai nevelés programja
OPI 1989.
7. Nagyné dr. Réz Ilona: Téri tájékozódás
Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola 1996.
8. Óvodai nevelés játékkal, mesével,
Eötvös J. Könyvkiadó Bp. 1996.
9. Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan?
OKI. 1996.
10. 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos
alapprogramjáról Magyar Közlöny 2012. évi 171. szám
11. Balázsne Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár?
Alex –typo 1992.
12. Forrai Katalin: Ének az óvodában
Edito Musika 1974. Bp.
13. Acsai Gézőné: Környezeti nevelés az óvodában

OKKER 1997.

14. Dr. Kovács György: A játék elmélete és pedagógiája
Nemzeti Tankönyvkiadó 1994.
15. Varanka Zoltánné: Az óvodai nevelés és tanulás tervezése a
csoportnaplóban
Litograph 1997.
16. Magyar Közlöny 2010. 125. száma (221/2010.(VII. 30.) =2013.09.01-től
érvényét vesztes ÓNAP
17. Magyar Közlöny 2018. évi 118. száma (a Kormány 137/2018. (VII. 25.)
Rendelete, mely módosítja a 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendeletet

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A „Csemetekert” Óvodai Pedagógiai Programot felülvizsgálta és kiegészítette:
a Pestszentlőrinci Aprók Falva Óvoda nevelőtestülete.

Nevelőtestület elfogadásának ideje: 2018. augusztus 28.

Szülői szervezet véleményezte: 2018. augusztus 30.

SZMK/Szülői szervezet képviselője:

név

.....

aláírás

Intézményvezetőhöz benyújtás ideje: 2018. augusztus 31.

Intézményvezetői jóváhagyás

.....

Minkolényi Ilona
óvodavezető

Hatálybalépés: 2018. szeptember 01.

Érvényesség: Határozatlan idő

Felülvizsgálat: Törvényi változás, fenntartói rendelkezés, testületi szándék alapján
2018. augusztus 28.

p.h.

.....

óvodavezető

JEGYZŐKÖNYV

Készült: **2018. augusztus 31.-én** a XVIII. Kerületi Barcika tér 8. szám alatti **Pestszentlőrinci Aprók Falva Óvodában** a nevelőtestület évnyitó értekezletén.

Jelen vannak: az intézmény nevelőtestülete:

1. Bodnár Judit .....
2. Bodnárné Dvorszki Csilla .....
3. Fábriné Hagymási Ágnes .....
4. Gáspár Ernőné .....
5. György Éva .....
6. Jakab Erika .....
7. Kulcsárné Takács Katalin .....
8. Minkolényi Ilona .....
9. Papp Zoltánné .....
10. Szitár Miklós Lászlóné .....

Igazoltan távol: 0 fő

Igazolatlanul távol: 0 fő

Jegyzőkönyvvezető: Szitár Miklós Lászlóné .....

Hitelesítők:

1. ....
2. ....

T á r g y: Kiegészített, felülvizsgált **Csemetekert Óvodai Pedagógiai Program** elfogadása

Határozat:

A szakmai munkaközösség vezetője megállapítja, hogy a nevelőtestület **100% -os** arányban elfogadta a **Csemetekert Óvodai Pedagógiai Program kiegészítését és felülvizsgálatát.**

Felkéri az intézményvezetőt, hogy a felülvizsgált programot és a kiegészítéseket vezetői hatáskörben hagyja jóvá.

Az óvodavezető üdvözli a megjelenteket.

Összefoglalja a *Csemetekert Óvodai Pedagógiai Programot*, és a hozzá kapcsolódó *Egészségfejlesztési Programtervet*. Tájékoztatja a megjelenteket, hogy a változtatások összhangban vannak a jelenlegi jogszabályi környezettel és a Belső Értékelési Csoport munkája során előtérbe kerülő hiányosságok kiegészítésével.

Mivel a kiegészítések az intézmény és a fenntartó költségvetésére nincsenek kihatással, a jogszabályi környezetnek megfelelnek, a benyújtott változtatásokat és a felülvizsgált programot jóváhagyja.

Megjelent: 9 óvodapedagógus + 1 gyógypedagógiai asszisztens
Igen szavazat: 10 fő
Tartózkodás: 0 fő
Ellenszavazat: 0 fő

K.m.f.

.....
óvodavezető

Jegyzőkönyv-hitelesítők:

.....

.....